

Soukromá střední odborná škola Frýdek-Místek, s. r. o.

T. G. Masaryka 456, 738 01 Frýdek-Místek

Program proti šikaně

Vypracoval: Mgr. Taťána Blahutová, metodik prevence sociálně patologických jevů

Schválil: Mgr. Miluše Pacíková, ředitelka školy, včetně Rady školy

1. Úvod

Šikanování vnímáme jako jev, který se může vyskytovat v současné společnosti, včetně výchovně vzdělávací činnosti.

Snažíme se vytvářet takové prostředí, ve kterém se šikanování buď vůbec neobjevuje, nebo v případě náznaku rozvíjející se šikany chceme být připraveni okamžitě pomoci a minimalizovat všechny její podoby.

1.1. Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kybershikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikanování spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezdědka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

1. 2. Projevy šikanování

Mezi základní formy šikany patří:

- Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.). Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

1. 3. Odpovědnost školy

(1) Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

(2) Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen trestných činů) vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

(3) Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 168, 167 trestního zákona). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadržování (§ 166 tr. zákona) či schvalování trestného činu (§ 165 tr. zákona), v krajním případě i podněcování (§ 164 tr. zákona). Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu (§ 10 tr. zákona) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

2. Prevence šikanování ve škole

Základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky /a mezi žáky a učiteli/. Při efektivní realizaci prevence šikanování usilujeme o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporujeme solidaritu a toleranci,
- podporujeme vědomí sounáležitosti
- posilujeme a vytváříme podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňujeme spolupráci mezi žáky a rozvíjíme jejich vzájemný respekt
- rozvíjíme jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

2.1. Školy a školská zařízení

(1) Ředitelé škol a školských zařízení odpovídají za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí. Vychází z komplexního pojetí preventivní

strategie, která je ve smyslu *Metodického pokynu MŠMT ČR, č. j. 24 246/2008-6, Metodického pokynu MŠMT ČR, č. j. 2006/2007-51 a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MŠMT – 21149/2016 zveřejněného Věstníkem 12/16 s platností od 1. 1. 2017 a je součástí Minimálního preventivního programu školy.*

Ředitelé zejména:

- Zajistí vzdělávání pracovníků (pedagogických i nepedagogických) v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Vzdělávání pedagogických pracovníků se řídí § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. Vzdělávání školního metodika prevence ve specializačním studiu se řídí § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., včetně všech novel zákonů a vyhlášek.
- Zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování. Především v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
- Zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv. Za

zvláště nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.

- Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

(2) Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

(3) Ve školním řádu budou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

Organizace a řízení

Otázka prevence šikany a její minimalizace úzce souvisí s dobrou komunikací jednotlivých pracovníků školy, která je zabezpečena pravidelnými poradami pedagog. sboru.

Komunikace :

1. Pravidelně – na pedagogických poradách informovat o případném podezření výskytu šikany.
2. Průběžně – kdokoliv z pracovníků, kteří si všimnou příznaků nezdravých vztahů a nevhodného chování k některému z žáků, neprodleně to sdělí třídnímu učiteli a vedení školy. Následuje zostřené sledování vytipovaných žáků a komunikace o jejich projevech.
3. Dotahování – po vyřešení případu shrnout postupy a výsledek řešení – poučení pro celý pedagogický sbor.

Složení užšího realizačního týmu :

Třídní učitel/ka, metodik prevence sociálně patologických jevů, výchovná poradkyně, vedení školy.

Vytipování rizikových míst, jejich průběžné sledování a přijetí opatření ke snížení rizik:

Chodby v areálu celé školy, WC, chodby „za rohem“, zavřené dveře tříd během přestávky, šatny.

2. 2. Preventivně výchovná činnost žáků

S třídními kolektivy se pracuje na rozvoji pozitivních mezilidských vztahů. Za jejich rozvoj odpovídají především třídní učitelé, kteří dle možností a konkrétní situace ve třídách najdou odpovídající organizační formy (třídnické hodiny, výuka v jednotlivých předmětech, lyžařský kurz, exkurze, výlety/. Žáci vědí, co je a co není šikana a jak se zachovat, když se v jejich blízkosti objeví. Třídní učitelé se zaměřují na činnosti rozvíjející pozitivní vztahy a provádějí zpětnou vazbu uplynulého období s rozbohem. Žáci jsou seznamováni s následujícími tématy a jsou u nich rozvíjeny tyto dovednosti:

- Co je a co není šikana.
- Jakým způsobem se zastat oběti.
- Jak vhodným způsobem vyhledat pomoc dospělého.

2. 3. Prevence ve výuce

Všichni učitelé vnímají důležitost vytváření bezpečného prostředí. Kromě práce ve svém předmětu se soustředí na rozvoj pozitivních vztahů. Umožňují rozvoj spolupráce i zpětnou vazbu. Žáci by měli znát a umět pracovat v komunitním kruhu, při skupinové práci, vyjadřovat se slušně a otevřeně při zpětné vazbě atd. Pracujeme s pravidly tříd a dynamikou třídního kolektivu. Učitelé se snaží vyhnout technikám a metodám, které neúčelně vytvářejí či zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu uvolnit (vybít si) negativní energii např.:

- ironizování, zesměšňování
- nenaplněné hrozby, častý křik
- vytváření stresového prostředí při učení

2. 4. Prevence ve školním životě mimo vyučování

Zde se jedná především o prevenci o přestávkách a kyberšikany. Dozory musí se zvýšenou intenzitou sledovat riziková místa.

2. 5. Spolupráce s rodiči

Škola se snaží systémově spolupracovat s rodiči těmito prostředky:

- Vzájemné informování
 - ze strany školy v případě, že se šikana objeví
 - ze strany rodičů v případě, že zpozorují nějaký problém
- Spolupráce při řešení problémů
- Třídní schůzky, konzultační hodiny
- Dny otevřených dveří
- Školská rada

Školní poradenské služby

Poradenské služby na škole poskytují:

- Školní psycholog-ředitelka školy
- Výchovný poradce
- Metodik prevence sociálně patologických jevů

Spolupráce se specializovanými zařízeními

- Pedagogicko-psychologickou poradnou Frýdek-Místek
- Odborem péče o dítě městského úřadu Frýdek-Místek
- Oddělením Policie ČR Frýdek-Místek

Kde je možné hledat první pomoc:

- Svěřím se učiteli/učitelce
- První pomoc: telefonní číslo pro okamžitou pomoc (radu) - Linka bezpečí
- Publikace: Skrytý svět šikanování, Michal Kolář

3. Postupy řešení šikanování

Jak postupovat:

3.1. Odhad stádia šikany - počáteční či pokročilá – a její závažnost

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

3.2. Krizový scénář pro řešení počátečního stádia šikanování

Jak postupovat při objevení problému (informací od rodičů, žáků, vlastním pozorováním):

- nahlášení TU – ŠMP + VP – zvolí strategii řešení

!! CHRANÍME ZDROJ INFORMACÍ!!

1. krok - Odhad stádia šikanování informovat ŠMP, VP, (popř. TU)

- velmi důležité je určit, jestli daný problém vyřeším (počáteční stádium) anebo jestli už problematika patří odborníkům (pokročilé stádium, neobvyklá forma šikanování)

4 kritéria:

- a) způsob chování a vypovídání obětí a svědků. Pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním – počáteční stádium,
- b) závažnost a četnost agresivních projevů,
- c) čas – jak dlouho šikanování trvá,
- d) počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, nástin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – stanovit jednotný postup).

2. krok - Rozhovor s informátory a obětí provádí ŠMP + VP

- **rozhovor s informátory (rodič, kamarád, kolega – kdokoliv kdo na problém upozorní)**
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- **důležité je chránit zdroj a obsah informací!**
- dostanu-li signál od kohokoli – začnu třídu pozorovat (přímé varovné signály – ověřování informací)
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli výpověď, **VŽDY ověřit**
- po odchodu informátora si vše zapsat
- **rozhovor s obětí**
- **rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli – možná pomsta agresorů!**
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- empatie, otevřenost
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli **výpověď ověřit**
- **neslibovat něco, co nemůžu splnit**
- důležité je vše si zapsat pro další potřebu

3. krok - Nalezení vhodných svědků ŠMP , VP + TU- **spolupráce s informátory a obětmi – vytipování svědků**- důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětmi

- nevybíráme si podle svých sympatií a podle jejich chování!
- **výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima** (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana oběti)

4. krok – Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

- **rozhovory individuálně!**

- nesmí se konfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonní zástupci-předcházení konfliktu!
- **konfrontace svědků** (ale i tak max. 2 spolu) - pouze při protichůdných informacích! OPATRŇE!

5. krok – Ochrana oběti

- zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním)
- **zpřísnit dozory** (ošetřit pohyb žáků na záchodech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce (nenápadně)
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma,
- doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP, či v jiné instituci zabývající se touto problematikou,
- praktický lékař.

6. krok – Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- **vnější obraz šikanování! (popis patologického chování)**
 - nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje
 - vztahy)
 - konfrontace A – A (při rozporuplnosti informací – opět max. 2) **2 linie – rozdělení**
- řešení: Linie Agresor a linie Oběť**

7. krok- linie Agresor – výchovná komise

- za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel + rodič + odborník = seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)
- **Nástin struktury výchovné komise:**
- Úvod, přivítání – *vedení školy*

- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- ***Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy***

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva. Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

8. krok – Linie Oběť: rozhovor se zákonnými zástupci obětí – TU, ŠMP, VP (popř. vedení školy)

- jiný den než výchovná komise, individuální setkání
- sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)
- časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima) - **spolupráce (ochrana oběti)**

Kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- Pedagogicko-psychologická poradna,
- praktický lékař,

9. krok – Práce s celou třídou

- uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)

- nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- třídu neustále sledovat
- ozdravění třídy je dlouhodobý proces
- při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou, např. CNN Frýdek-Místek)

Prevence – kamarádské vztahy a bezpečné klima.

3.3. Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany (3. – 5. stádium)

I. Odhad závažnosti chování, spolupráce, vztahy, celková atmosféra

(„dusná atmosféra“, strach, napětí, nesvoboda; souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování oběti, bagatelizace nebo popírání násilí, nespolupráce svědků, popírání, odmítání vypovídat ze strachu z následků, ustrašenost oběti – popírání násilí, sebeobviňování) **závažnost a četnost agresivních projevů**

(brutální projevy výsledkem delšího vývoje šikanování, i psychické formy psychoteroru) **doba, po kterou šikanování probíhá**

(z výpovědí – déle než tři měsíce – rozvinutější

forma) **počet obětí a agresorů**

(větší počet A i O – náznak nastolení destruktivních skupinových norem)

Při odhadu závažnějších forem a stádia šikanování je závazný krizový plán, který upravuje:

- způsob ochrany obětí/-í
- povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- žádost o vstup specializovaného zařízení
- zajištění součinnosti – technické a organizační podmínky, případně personální
- zajištění a koordinace informačních toků
- opatření – školní řád, klasifikační řád, pracovní řád, příp. podle § OZ, § TZ
- způsob další práce se třídou, s jednotlivými aktéry

II. Strategie vyšetřování

- **zajištění bezpečí oběti, příp. informátora**

- Zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích

- Chránit a zabránit prozrazení informátora
- rozhovor s informátory, obětí – dokumentace poskytnutých prvotních údajů, důkazů

- kontaktování externího zařízení – odborník na vyšetřování šikany, policie

- poskytnutí dosavadních dostupných informací, zajištění organizačních podmínek vyšetřování – místnost, součinnost)

III. Závěry vyšetřování

- součinnost s dalšími subjekty – kompetenční mapa / co, kdo, kdy a jak
- **zajištění ochrany oběti, resp. informátora** (pravidelná setkání, telefonický kontakt, zajištění odborné péče, cílené sledování oběti, docházky, stanovení ochránců oběti)
- prokázání a usvědčení agresorů, přiznání
- **jednání výchovné komise – realizace opatření**
- **oznámení o potrestání agresorů** před celou třídou – vyjádření stanoviska a postoje školy

- **léčba skupiny** - intervenční program ve spolupráci s odborníky, restrukturalizace třídy nejčastěji rozbití stávající skupiny o vždy vyloučit ze skupiny jádro agresorů o sestavit nově konstelaci žáků – pozitivní tendence, přítomnost „hvězdy“ o realizace vnějšího nátlaku – kázeňská opatření, výchovná opatření o spolupráce s dalšími zařízeními

4. Výchovná opatření

(1) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

(2) Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele

- Snížení známky z chování

- Podm. vyloučení nebo ve velmi závažných případech i vyloučení ze SŠ

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

(4) V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění žáka do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.

- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

5. Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

6. Spolupráce se specializovanými institucemi

(1) Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány/ viz příloha/. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

(2) Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

(3) Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

7. Závěr

1. Kontrolou provádění je pověřen zaměstnanec:

Metodik prevence sociálně patologických jevů Mgr. Taťána Blahutová

2. Zaměstnanci školy byli s tímto plánem seznámeni na pedagogické radě a Radě školy

3. Rodiče jsou seznámeni se školním Programem proti šikanování

a) na třídních schůzkách – program v listinné podobě a webových stránkách školy –

www.ssosfm.cz

b) kdykoliv na požádání rodiče

Ve Frýdku-Místku 2. 9. 2017, s doplněním údajů a aktualizací dne 10. 1. 2018

Příloha: PROGRAM PROTI ŠIKANĚ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ŽÁKY

Informační zdroj Věstník 12/16 Čl. 8, 9, 10, 11 a přílohy

Cílová skupina: žáci, rodiče, pedagogický sbor, třídní učitelé nebo jejich zástupci.

Šikana zaměřená na učitele: jak ji předcházet a jak ji řešit.

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní problém, který se týká všech. Jde o situaci, kdy žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Odehrává se ve škole, mimo ni, v kyberprostoru a může ji trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele, viz. Čl. 4 ***Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MŠMT – 21149/2016 zveřejněného Věstníkem 12/16***

POSTUP: Oznámení šikany učitele ústní i písemnou formou na poradě pedagogického sboru, s platným zápisem z porady, včetně podpisu všech přítomných. Šikana může probíhat nejen na půdě školy, ale rovněž i v kyberprostoru, např. na Facebooku, Instagramu a jiných sociálních sítích.

Vedení školy je zodpovědné za bezpečné prostředí na škole pro všechny, a to může být narušeno žáky snadno i v kyberprostoru – viz. Čl. 9 – právní odpovědnost školy a vytvořilo

Školní poradenský tým:

Ředitelka školy a školní psycholog – Mgr. Miluše Pacíková

Výchovný poradce – PhDr. Dagmar Růžičková

Metodik prevence – Mgr. Taťána Blahutová

Bude společně postupovat při šetření šikany učitele a jejich důsledků. Šetření povede kvalifikovaná osoba, písemně jmenovaná ředitelkou školy.

Tým dojde do třídy a bude případ šetřit na místě, za přítomnosti všech žáků.

Situace bude pojmenována a žáci budou jasně osloveni s výstrahou, že takových trestuhodných činů se nebudou dopouštět.

Šetření bude probíhat ve skupinách po pěti žácích, kde každý žák jako svědek bude poučen a svou výpověď podepíše, přičemž bude poučen o následcích křivého svědectví.

Ti žáci, kteří vypovídat odmítnou, kryjí agresora a stávají se tak spolupachateli přestupku či trestného činu. V závažných případech je třeba ohlásit šikanu i na PČR, OSPOD a realizovat případovou konferenci.

Různé stupně šikany lze rozlišit podle intenzity záměrného poškození osobnosti pedagoga a jeho pocitu narušení bezpečí.

Při 1. stupni šikany je nezbytné svolat Výchovnou komisi, vedení školy oznamuje ihned, co se stalo a přichází s okamžitým návrhem 2. stupně chování. Pokud je žák nezletilý, pak se zákonnými zástupci jedná škola ihned a informuje je o dalším postupu, tj. návštěvě etopedického zařízení. Školský poradenský tým nebo TU pak musí problém rychle uchopit a pracovat s celou třídou nebo si na úpravu vztahů ve třídě a jejich uzdravení pozve odborníky a supervizi z PPP, atd.

Při 2. stupni šikany, kdy nastává závažnější situace, opět podobným způsobem zasáhne výchovná komise a je vhodné k řešení celé situace přizvat sociálního pracovníka z daného okrsku.

Kromě sníženého stupně chování je žák potrestán i podmíněným vyloučením ze školy. V případě nezletilosti žák se zákonnými zástupci navštěvuje etopedické zařízení, kde se pracuje po určitou dobu s celou rodinou.

3. stupeň až 5. stupeň šikany ze strany žáků je považován za situaci velice závažnou a společensky nebezpečnou, proto kromě běžného postupu jako při stupni 1. a 2., je zapotřebí celou situaci oznámit PČR nebo Státnímu zastupitelství. Při vyšších stupních se může vyskytnout újma na zdraví či majetku pedagoga, hanobení osobnosti, atd. Vždy se jedná o trestný čin a proto PČR nebo státní zástupce předává vše Soudu pro mladistvé a ten může žáka po prokázání viny umístit do psychiatrické léčebny, diagnostického ústavu, následně do Výchovného či Detenčního ústavu – Čl. 11 – Podávání podmětů a oznámení

Žák je pro vykonání trestného činu ze školy následně vyloučen, a to bezpodmínečně.

Deklarace: Pokud se pedagogický pracovník ocitne v podobné situaci, má právo obrátit se na ČŠI, zřizovatele školy či Inspektorát práce. Zde zmiňuji i funkci Ombucmana pro oblast šikany Ing. Zemana, na kterého se v daných situacích je možné obrátit s žádostí o pomoc.

Tato příloha bude platná po schválení ředitelkou školy Mgr. Miluší Pacíkovou a Radou školy a budou s ní seznámeni žáci, pedagogický sbor a rodičovská veřejnost prostřednictvím Vnitřního řádu školy a jeho zveřejněním na webu školy od 11. 1. 2018.

Zpracovala: Mgr. Taťána Blahutová 10. 1. 2018

Projednalo a schválilo vedení školy a Rada školy včetně doplnění textů pro problematiku šikanování ve Vnitřním řádu školy

ZDROJE: Věstník MŠMT prosinec, 2017